

Protokoll fra møte i Faggruppen for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk i VKM, tirsdag 27. mars 2007 kl. 09.00-15.00

Deltakere

Fra Faggruppen for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk:

Jan Alexander (møteleder), Mona-Lise Binderup, Knut Helkås Dahl, Trine Husøy, Jan Erik Paulsen, og Inger-Lise Steffensen

Forfall:

Kristine Naterstad og Tore Sanner

Fra sekretariatet til VKM:

Tor Øystein Fotland (Ref.)

1 Velkommen, registrering av eventuelle fravær og habilitet

Leder for faggruppen, Jan Alexander, ønsket velkommen til møtet i faggruppen for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk (faggruppe 4). Ingen erklærte seg inhabile i forhold til hva som skulle behandles på møtet.

2 Godkjenning av dagsorden

Innkallelse og dagsorden for møtet ble godkjent uten endringer. Protokollen fra forrige møte den 8. februar 2007 ble raskt gjennomgått. Flere av de samme sakene vil også bli omtalt og diskutert på dagens møte.

Sekretariatet orienterte om at en av koordinatorene i EFSA sitt AFC-panel har tatt initiativ til å etablere et tettere samarbeid mellom AFC-panelet og VKMs faggruppe 4. Faggruppen har respondert på denne invitasjonen med å foreslå at en av faggruppens medlemmer og sekretariatets koordinator kan presentere VKMs utredning av helsemessige konsekvenser ved bruk av søtstoffer i stedet for sukker i leskedrikker, saft og nektar, samt gi en generell innføring om VKMs arbeid og struktur i forbindelse med et arbeidsgruppemøte i AFC-panelet i Parma.

3 Saker fra møtet i hovedkomiteen

Faggruppens nestleder orienterte fra det forrige møtet i Hovedkomiteen, den 6. mars 2007. Det ble vist til at Hovedkomiteen hadde en erfaringsoppsummering av den første tre-årsperioden i VKM fra 2004-2007, hvor blant annet temaer som uttalelsenes faglige kvalitet, bruk av *ad hoc*-grupper, erfaring med utsetting av oppdrag, selvinitiering og arbeidsmengden for VKM-medlemmene ble diskutert. Videre ble det orientert om at Hovedkomiteen diskuterte hvilke forskningstema som bør prioriteres for å dekke VKMs kunnskapsbehov i forbindelse med innspill til matprogrammet under Norges forskningsråd for år 2008.

4 Saker som skal behandles på møtet

Emballasje

Risikovurdering av utlekking av nikkel, kobolt, sink, jern, kobber og mangan fra keramiske produkter (05/407)

Mattilsynet har sendt et oppdrag til VKM hvor det bes om en helsefarevurdering, inkludert vurdering av det tolerable daglige inntaket (TDI), ved utlekking av metallene nikkel (Ni), sink (Zn), kobber (Cu), kobolt (Co), jern (Fe) og mangan (Mn) fra keramiske produkter. Utlekkingsresultater finnes i undersøkelsen "Keramiske produkter – målrettet tilsyn" utført av Helsevernetaten i Oslo, Avd. for næringsmiddeltilsyn i 2003. Inntaksberegninger for jern, sink og kobber kan baseres på data fra Matvaretabellen dersom dette synes hensiktsmessig. I den grad det finnes gode nok data vil saken løses på tilsvarende måte som "Risikovurdering av utlekking av bly og andre tungmetaller fra keramiske produkter (04/403-8 endelig). I 2005 gjennomførte Mattilsynet en ny undersøkelse hvor de så på migrasjonen av ulike metaller fra importert keramikk på det norske markedet. Dersom analyseresultater fra denne undersøkelsen synes aktuelle, vil de bli inkludert i VKMs vurdering. Sekretariatet hadde utarbeidet et revidert og endelig utkast til vurdering basert på innspill og kommentarer fra det forrige møtet i faggruppen.

Vedtak:

Faggruppen diskuterte seg fram til vurderingens hovedkonklusjoner slik at uttalelsen ble ferdigbehandlet på møtet. Faggruppen understreket at uttalelsen inneholder noen usikkerhetsmomenter ettersom bakgrunns materialet og analysegrunnlaget fra Mattilsynet er mangelfullt og av dårlig kvalitet. Det er viktig at grunnlaget som Mattilsynet oversender i forbindelse med framtidige risikovurderinger er av bedre kvalitet. Sekretariatet vil klargjøre faggruppens uttalelse for offentliggjøring, og den vil bli oversendt til Mattilsynet med sperrefrist så fort som mulig etter nærmere avtale med Mattilsynets saksbehandler.

Prosessfremkalte stoffer**Risikovurdering av grilling av mat/polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH) (06/505)**

VKM har mottatt et oppdrag fra Mattilsynet vedrørende litteraturgjennomgang/risikovurdering av grilling av mat/PAH. Det har lenge vært kjent at varmebehandling som grilling og steking kan gi opphav til uønskede, helseskadelige forbindelser (stekemutagener) i maten. De mest kjente er sannsynligvis heterosykliske aromatiske aminer (HCA) og PAH. Stekemutagener har vært tema for flere nordiske ekspertkonsultasjoner på 80- og 90-tallet. PAH ble vurdert av JECFA senest i 2005, og denne rapporten inneholdt også råd om hvordan mengden PAH i mat kan reduseres ved grilling og røyking. Mattilsynet ønsker nå at VKM utarbeider en rapport med oppdatert vitenskapelig kunnskap om grilling av mat. VKM har opprettet en *ad-hoc*-gruppe som skal arbeide med oppdraget, og vurderingen fra *ad hoc*-gruppen skal kvalitetssikres og behandles i Faggruppe 4 og 5. Et utkast til vurdering fra *ad hoc*-gruppen har blitt sendt ut til Faggruppe 4 og 5 og vil bli behandlet både deres faggruppemøter i slutten av mars. Tidsfrist for ferdigstilling av oppdraget er 15. mai 2007. Leder av *ad hoc*-gruppen var tilstede på møtet for å presentere vurderingen og for å følge Faggruppe 4 sin diskusjon av saken.

Vedtak:

Faggruppe 4 diskuterte hovedsakelig den delen av vurderingen som omhandlet heterosykliske aminer ettersom Faggruppe 5 tidligere i uken hadde hovedfokus på de polysykliske aromatiske hydrokarbonene (PAH). Det kom innspill til både strukturelle endringer, manglende definisjoner og enhetlighet og mer spesifikke kommentarer til teksten. Spesielt må det arbeides mer med argumentasjonen og teksten rundt bruken av Margin of Exposure (MOE) i beregningene.

Det lar seg ikke gjøre å avholde et nytt møte i Faggruppe 4 før tidsfristen for levering, så dokumentet må i så fall sendes på elektronisk høring. Sekretariatet vil undersøke om det er mulig å gjennomføre et fellesmøte for Faggruppe 5 og de som kan fra Faggruppe 4 den 3. mai.

4 Saker som har vært behandlet siden forrige møte***Tilsetningsstoffer*****Utredning av helsemessige konsekvenser ved bruk av søtstoffer i stedet for sukker i leskedrikker, saft og nektar (05/704)**

VKMs rapport med tittelen "Impact on health when sugar is replaced with intense sweeteners in soft drinks, 'saft' and nectar" ble offentliggjort på et presseseminar i Mattilsynets lokaler

den 1. mars 2007. Det var stor oppmerksomhet rundt rapporten som ble omtalt både på TV, radio og i nettaviser/vanlig aviser. Faggruppens medlemmer har fått tilsendt rapporten per post i etterkant av offentliggjøringen.

4 Status i øvrige saker i faggruppen

Emballasje

Eksponeringsmodell for stoffer som migrerer fra matkontaktmaterialer (06/406)

Mattilsynet ønsker å få utført en vurdering av kritiske punkter i den eksponeringsmodellen som benyttes ved omregning av TDI til spesifikk migrasjonsgrense (SML) i regelverket for matkontaktmaterialer i plast. Spesielt ønskes det belyst om grenseverdiene sikrer trygg mat for eventuelle grupper av befolkningen, ved at de ikke utsettes for migrasjon fra matkontaktmaterialer i mengder over TDI i en lengre periode. Noen sentrale spørsmål som ønskes besvart i oppdraget er om det er behov for en egen omregningsfaktor for barn ettersom de vil ha et høyere inntak per kg kroppsvekt enn voksne, og i hvilken grad dagens næringsmiddelsimulanter kan ansees som gode nok sett i forhold til den reelle eksponeringssituasjonen. Mattilsynet ønsker at VKM utarbeider konkrete forslag til forbedringer i den grad det påpekes svakheter i dagens eksponeringsmodell.

Saken ble ikke diskutert på møtet, og det var heller ikke tid til å orientere om status for arbeidet. Tidsfrist for ferdigstilling av oppdraget er opprinnelig satt til 1. juni 2007, men det er avklart med Mattilsynet at dette kan forskyves til høsten.

Migrasjon av N-ethyl-toluenesulfonamide (NETSA) fra ostefilm til næringsmiddelsimulant (04/405)

Emballasjeindustrien har på ny tatt kontakt med Mattilsynet i forbindelse med at de ønsker at VKM oppdaterer sin uttalelse om migrasjon av NETSA fra ostefilm til næringsmiddelsimulant fra 9. november 2004. Industrien har i etterkant av vurderingen gjennomført nye toksikologiske studier som skal bidra til å dokumentere stoffets sikkerhet. Mattilsynet ga høsten 2006 emballasjeindustrien tilbakemelding om at VKM er villig til å oppdatere risikovurderingen, men industrien ønsket da først å søke om at NETSA inkluderes på positivlisten for tilsetningsstoffer til plast (Direktiv 2002/72/EC). En slik søknad ville innebære at EFSA må vurdere om bruken av NETSA kan anses som akseptabel, men ettersom EFSA, på grunn av stor arbeidsbelastning, foreløpig ikke kunne behandle en slik søknad, ønskes det igjen at VKM oppdaterer sin vurdering. Det er også nylig gjennomført toksikologiske studier av NETSA ved Livsmedelsverket/Karolinska Institutet i Sverige som det må tas hensyn til i en re-vurding av stoffet.

Med bakgrunn i faggruppens innspill fra det forrige faggruppemøtet, hadde Mattilsynet utarbeidet en endelig bestilling av oppdrag som ble sendt ut til faggruppen sammen med møtetapirene. Sekretariatet og Mattilsynet er for tiden i dialog med industrien i forbindelse med spørsmål om konfidensialitet og tilsendelse av dossieret.

Kosmetikk

Risk assessment on the use of triclosan in cosmetics; Development of antimicrobial resistance in bacteria - II

Sekretariatet orienterte kort om at VKMs Faggruppe for hygiene og smittestoffer (Faggruppe 1) nylig har kommet med en ny uttalelse forbundet med bruken av triklosan i kosmetiske produkter. Uttalelsen fra Faggruppe 1 er kun knyttet til resistensproblematikken, og den er en

respons på en opinion fra EUs vitenskapelige komité for forbrukerprodukter (Scientific Committee for Consumer Products) fra oktober 2006. Faggruppe 1 konkluderer med at verken SCCP sin opinion eller nyere litteratur gir grunnlag til å endre konklusjonene i VKMs risikovurdering fra 31. januar 2005 om at bruken av triklosan kan medføre en risiko for økt antimikrobiell resistens (co- og/eller kryssresistens) i klinisk viktige bakterier.

Med bakgrunn i informasjon fra Mattilsynet, viste sekretariatet videre til at bruken av triklosan i kosmetikk på ny vil bli tatt opp i EU-kommisjonens arbeidsgruppe for regelverksutvikling på kosmetikkområdet. Mattilsynet vil foreslå, og arbeide for at det kan arrangeres et møte mellom SCCP, VKM og andre europeiske vitenskapskomiteer angående denne problemstillingen.

5 Orientering fra *ad hoc* grupper/undergrupper eller lignende

Kjemiske blandinger

Samvirkende effekter av toksiske stoffer i blanding (06/404)

Mattilsynet har bedt VKM om å gjøre en vurdering av samvirkende effekter av toksiske stoffer i blanding. Oppdraget tar utgangspunkt i den danske rapporten "Combined Actions and Interactions of Chemicals in Mixtures". Problemstillingen med samvirkende effekter av toksiske stoffer i blanding vil berøre flere av faggruppene i VKM. Hovedkomiteen besluttet på sitt møte den 23. mai 2006 at Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) på oppdrag fra VKM skulle utarbeide et bakgrunnsdokument om problemstillingen. Bakgrunnsdokumentet fra Nasjonalt folkehelseinstitutt ble, i henhold til avtalen, oversendt til VKM den 31. januar 2007.

VKM har nå etablert en *ad hoc*-gruppe med ekspertise fra de berørte faggruppene som skal jobbe videre med saken. *Ad hoc*-gruppen er relativt stor, og flere av faggruppene lederne er bedt om å delta. Bakgrunnsdokumentet vil bli tilpasset VKM-mal, og *ad hoc*-gruppen skal først og fremst utarbeide vurderingens diskusjonskapittel, samt besvare temaer spesielt knyttet til de ulike faggruppene som ikke er tilstrekkelig belyst i bakgrunnsdokumentet. Faggruppe 4 fikk i begynnelsen av mars tilsendt bakgrunnsdokumentet fra FHI, slik at den enkelte kan bidra med eventuelle kommentarer som kan spilles inn til *ad hoc*-gruppen i det videre arbeidet.

Leder av Faggruppe 4, Jan Alexander, skal lede *ad hoc*-gruppen. Saken skal sluttbehandles i Hovedkomiteen. Det første møtet i *ad hoc*-gruppen skal avholdes onsdag den 18. april 2007.

Kosmetikk

Risikovurdering – bruk og kvalitet av solkrem (06/407)

Mattilsynet har bedt VKM om å utarbeide en risikovurdering om mulige helseeffekter som er forårsaket av at påsmøring av solkrem ikke er kvantitativt tilstrekkelig for å oppnå produktets deklarererte solfaktor (SPF), og mulige helseeffekter som skyldes bruk av solkrem med lav eller ingen beskyttelse mot UVA-stråler. Bakgrunnen for oppdraget er at EU-kommisjonen tidligere i år kom med en anbefaling til solkremproducentene som skal sikre at produktene gir en beskyttelse mot UVA- og UVB-stråler som ligger over et minimumskrav. Dette innebærer blant annet at ratioen mellom UVB/UVA "beskyttelsen" må være lik eller mindre enn 3, og at den kritiske bølgelengden må være større enn 370 nm. I tillegg skal solkremprodukter merkes med hvilken mengde solkrem som må påføres en voksen person for å oppnå deklarerert solfaktor, samt en advarsel om at beskyttelsen reduseres ved for liten mengde solkrem påsmurt. Mattilsynet ønsker å arbeide for at de nye anbefalingene fra EU-kommisjonen gjøres

rettslig bindende i regelverket og har i den sammenheng behov for å dokumentere mulige helseeffekter som er forårsaket av manglende oppfølging av kommisjonens anbefalinger.

VKM har etablert en *ad hoc*-gruppe bestående av to medlemmer fra Faggruppe 4 og to eksterne eksperter som skal arbeide med oppdraget. Et utkast til vurdering fra *ad hoc*-gruppen skal sendes på høring til Kreftforeningen og Kreftregisteret før den endelige vurderingen fra VKM ferdigstilles og sendes til Mattilsynet innen tidsfristen 1. juni. *Ad hoc*-gruppen har avholdt to møter hittil. Faggruppens representant som leder *ad hoc*-gruppen var ikke tilstede på møtet for å orientere om status for arbeidet, men det er lagt opp til at *ad hoc*-gruppens dokument skal behandles i Faggruppe 4 på deres neste møte den 24. mai.

6 Orientering fra Mattilsynet

Mattilsynet har utarbeidet en liste over sine planlagte bestillinger til VKM i 2007. Faggruppen fikk ikke tid til å diskutere oversikten og komme med tilbakemeldinger til Mattilsynet på møtet. Saken vil bli satt på dagsorden for møtet den 24. mai.

7 Saker til hovedkomiteen

Faggruppen hadde ingen innspill til Hovedkomiteen på dette møtet.

8 Møter o.a. av felles interesse

To av faggruppens medlemmer deltok på en workshop med tittelen ”Guidance for Exposure Assessment of Substances Migrating from Packaging Materials” i regi av ILSI Europe (Packaging Material Task Force) i Brussel den 21-22. mars. Det ble ikke tid til å orientere fra denne workshopen på møtet.

9 Nytt fra sekretariatet

Nyoppnevning av komiteen våren 2007

Sekretariatet orienterte om at arbeidet med nyoppnevningen var i slutfasen og at saken ligger hos Helse- og Omsorgsdepartementet. Oppnevningensbrevne er ventet å bli sendt ut før påskehelgen.

Status for Faggruppe 4 i perioden 2004-2007

Det var ikke tid til å diskutere dette punktet på møtet.

10 Eventuelt

11 Fastsettelse av nye møtedatoer

Det første møtet i den nyoppnevnte Faggruppen for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk vil bli avholdt:

- Torsdag 24. mai 2007